

Betreft: Artikel 41 vragen over aanleg zandwinplas in Herpen. Middel erger dan de kwaal?

Berghem, 10 mei 2024

Geacht college van B&W,

Op 8 mei heeft Koninklijke Smals NV een informatieavond georganiseerd in Herpen over hun project 'Gebiedsontwikkeling Hamelspoel'. Het bedrijf heeft 14,5 hectare landbouwgrond aangekocht in Herpen tussen de Wooijstraat en de Hamelspoel. Smals wil daar gedurende 10 – 12 jaar zand gaan winnen en het gebied herinrichten.

Aanleiding voor dit plan is de slechte waterkwaliteit en de vissterfte in zandwinplas 't Gat. Deze plas is in de jaren '70 gegraven en door een dam gescheiden van de Hamelspoel. De plas is tien meter diep. Ook de Hamelspoel is toen uitgegraven, maar heeft wél een goede waterkwaliteit door de stroming vanuit de Hertogswetering.

Probleem met 't Gat is dat het water stilstaat en dat er een dikke laag rottend blad op de bodem ligt die zuurstofloos is vanwege de grote diepte van de zandwinplas.

Door deskundigen is regelmatig aan de gemeente gevraagd om de waterbodem op te schonen en de dam te verwijderen, zodat 't Gat meestromend wordt met de Hamelspoel. Maar de gemeente schijnt dit niet te willen.

Nu ligt er een veel groter plan waarbij alsnog de waterbodem wordt opgeschoond, de dam wordt verwijderd, maar meteen ook een zandwinplas van misschien wel tien hectare wordt gegraven. De SP vraagt zich af of het middel niet erger is dan de kwaal, mede gezien de slechte ervaringen met 'dood' water elders in diepe zandwinplassen. Daarom heeft de SP de volgende vragen:

1. Wat is de reden dat de gemeente geen gehoor heeft gegeven aan verzoeken om de waterbodem van zandwinplas 't Gat in Herpen op te schonen en de dam geheel of gedeeltelijk te verwijderen?
2. Is ooit offerte aangevraagd voor het opschonen van de waterbodem en het verwijderen van een deel van de dam? Zo ja, wat was de uitkomst? Zo nee, wat gaat zo'n project ongeveer kosten?
3. Is het college op de hoogte van de problemen die zich in diepe zandwinplassen elders voordoen als gevolg van dood water onderin, wat leidt tot vissterfte, botulisme, blauwalgen, stank enzovoort?
4. Is het college op de hoogte van het feit dat om die reden de afgelopen jaren veel diepe zandwinplassen weer zijn verondiept? En dat dit, wegens gebrek aan schone grond, vaak gebeurt met verontreinigd materiaal zoals baggerslib, saneringsgrond, granuliet of fosfaatverzadigde landbouwgrond?

5. Deelt het college het standpunt van de SP dat zo'n grootschalige project buitenproportioneel is in verhouding tot het waterkwaliteitsprobleem in 't Gat?
6. Is het college bereid om met Koninklijke Smals NV of andere aannemers in overleg te gaan over een beperkt project, bestaande uit het saneren van de waterbodemp van 't Gat en het verwijderen van de dam die 't Gat scheidt van de Hamelspoel?
7. Deelt het college het standpunt van de SP dat de omgeving van de Hamelspoel en de Putwielen er nu prima uitziet en dat er geen redenen zijn om het gebied rond de Hamelspoel te 'herontwikkelen'? Zo nee, wat zijn dan volgens het college de redenen waarom de omgeving van de Hamelspoel en Putwielen niet goed is en moet worden 'herontwikkeld'?
8. Deelt het college de zorgen van de SP dat grootschalige zandwinning gedurende 10-12 jaar veel overlast voor de inwoners van Overlangel en Herpen veroorzaakt en dat dit niet in verhouding staat tot het waterkwaliteitsprobleem dat moet worden opgelost?
9. Precies op de plek waar de zandwinplas is gepland lag vroeger de verbinding tussen de Erfdijk en de Weteringdijk. Deze dijken zorgden er samen voor dat Herpen beschermd werd tegen overstromingen door de Beerse Overlaat. De Weteringdijk is helaas grotendeels verdwenen en het aansluitende deel van de Erfdijk ook. Beseft het college dat aanleg van een zandwinplas het onmogelijk maakt voor toekomstige generaties om deze cultuurhistorisch belangrijke elementen te herstellen?
10. Is het college het eens met de SP dat reconstructie van de Erfdijk en de Weteringdijk een mooie kans biedt om de strijd van Herpen tegen het water zichtbaar en beleefbaar te maken? En dat deze dijken een mooi 'ommetje' zouden kunnen vormen voor inwoners van Herpen en voor toeristen?
11. De beoogde ontwikkeling heeft gedurende 10-12 jaar veel invloed op de leefomgeving van inwoners van Herpen en Overlangel. En zal leiden tot een blijvende verandering van het gebied. Sinds wanneer bent u op de hoogte van deze plannen? Waarom heeft u de gemeenteraad niet over deze plannen geïnformeerd?
12. Heeft u onderzoek gedaan naar andere locaties die verder van de bebouwde kom liggen en niet in een landschappelijk aantrekkelijk en cultuurhistorisch waardevol gebied? Waarom heeft u dit niet gedaan?
13. Bent u bereid alsnog een inventarisatie te maken van mogelijk geschikte locaties voor zandwinning, de voor- en nadelen in kaart te brengen en de gemeenteraad bij de keuze te betrekken? Zo nee, waarom niet?

Namens de fractie van de SP,
Adrie Geerts